

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้ภาษาของสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยศึกษาหนังสือสารคดีท่องเที่ยวจำนวน ๘ เรื่อง คือ “ข้ามแดนมังกร ภาคพิสดาร” “เรื่องจริงจากจีน” “รองเท้าบนรอยทราย” “Unseen China : ดิกเส้นทางเมืองจีน” “เที่ยวจีน” “ล่องไปในกังต้ง” “ถนนหมื่นลี้” และ “ยิ้มจีน” ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและลักษณะการใช้ภาษา และสรุปรายงานนำเสนอผล โดยการพรรณนาวิเคราะห์ มีผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๘ เรื่องนี้มีเนื้อหาและสาระความรู้ที่หลากหลาย ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวที่ได้บันทึกไว้โดยละเอียด ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๕.๑.๑ เนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวได้ไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง ๑๗ มณฑล คือ มณฑลซานซี มณฑลเหอหนาน มณฑลจี๋หลิน มณฑลเฮยหลงเจียง มณฑลเจียงซู มณฑลเจ้อเจียง มณฑลอานฮุย มณฑลชานตง มณฑลเหอหนาน มณฑลกวางตุ้ง มณฑลกวางซี มณฑลเสฉวน มณฑลส่านซี มณฑลกานซู มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) มณฑลหูหนาน มณฑลชิงไห่ และยังมีภูมิภาคปกครองตนเองแห่งหนึ่ง คือ ภูมิภาคปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ โดยได้เดินทางท่องเที่ยวมหานคร ๑ แห่ง คือ มหานครปักกิ่ง มหานครเซี่ยงไฮ้ และมหานครฉงชิ่ง นอกจากนี้ผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวยังได้เดินทางไปยังเขตปกครองพิเศษ ๒ แห่ง คือ เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและเขตปกครองพิเศษมาเก๊า

ในส่วนของเนื้อหาสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ การเดินทางไปท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ความรู้ในด้านอื่น ๆ ความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของสภาพทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ที่ไปท่องเที่ยวเป็นพิเศษ ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า สารคดีท่องเที่ยว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่ เช่น ที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประชากร ทรัพยากร และลักษณะพื้นที่ ทั้งนี้ทำให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจสภาพของสถานที่ที่ผู้เขียนไปเยือนได้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถานที่ในมณฑลต่าง ๆ แต่ละภูมิภาค

ความรู้เกี่ยวกับลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ผู้เขียนแต่ละคนได้บันทึกไว้นั้น มีทั้งภูเขา แม่น้ำ ทุ่งหญ้า และสวนล้วนเป็นธรรมชาติที่มีความงดงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ความรู้เกี่ยวกับลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ส่วนหนึ่งสร้างขึ้นในสมัยโบราณ และอีกส่วนหนึ่งสร้างขึ้นในสมัยใหม่ นอกจากนี้มีความสวยงาม สร้างความเพลิดเพลินใจให้แก่ผู้มาเที่ยวชมแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นความคิด ความเชื่อ และภูมิปัญญาของชาวจีนซึ่งเป็นผู้ก่อสร้างสถานที่ดังกล่าวด้วย

ด้านเอกลักษณ์และสิ่งที่มีชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ในการเดินทางไปเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้เขียนสารคดีจะจดจำและบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับเอกลักษณ์และสิ่งที่มีชื่อเสียงของสถานที่แต่ละแห่งไว้ในสารคดีท่องเที่ยว รวมทั้งสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก สินค้าอุปโภคบริโภค ตลาดขายสินค้า และสัญลักษณ์โอลิมปิกแล้ว ยังได้สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของคนในท้องถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ สารคดีท่องเที่ยวได้ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความรู้ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านศิลปหัตถกรรม ผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวได้ให้ความรู้อย่างชัดเจน สะท้อนถึงความสำคัญ และการเอาใจใส่ของผู้เขียนที่มีต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยมากเป็นพิเศษ ดังนี้

ผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวยังได้แสดงทรรศนะที่น่าสนใจไว้คือ ทรรศนะเกี่ยวกับการเดินทางไปท่องเที่ยว ทรรศนะเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และความคิดเห็นเรื่องอื่น ๆ ของผู้เขียน ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลินควบคู่กันไป

๕.๑.๒ การใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑

ลักษณะการใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้เขียนใช้ระดับภาษา โวหาร การเรียกชื่อเมือง และการใช้คำทับศัพท์ ดังสรุปได้ดังต่อไปนี้

การใช้ระดับภาษาในสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ผู้เขียนใช้ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ และภาษาระดับสนทนา ระดับภาษาที่ใช้ในเนื้อหาสารคดีท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ภาษาระดับกึ่งทางการ

การใช้โวหารในสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ผู้เขียนใช้โวหารการเขียนประเภทบรรยายโวหาร อธิบายโวหาร พรรณาโวหาร และอุปมาโวหาร โดยใช้บรรยายโวหารเป็นหลักในการเล่าเรื่องการเดินทาง

การเรียกชื่อเมืองในสารคดีท่องเที่ยว ผู้เขียนเรียกชื่อเมืองที่ไปท่องเที่ยวตามความคุ้นเคยในภาษาไทย พบว่าสารคดีท่องเที่ยวแต่ละเรื่องเรียกชื่อเมืองจำแนกได้เป็น ๓ แบบ คือ การเรียกชื่อเมืองโดยใช้ภาษาจีนแท้จ๋า การเรียกชื่อเมืองโดยใช้ภาษาจีนกลาง และการเรียกชื่อเมืองโดยใช้ภาษาไทยผสมกับภาษาจีนกลาง โดยผู้เขียนนิยมเรียกชื่อเมืองเป็นภาษาจีนกลางเพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้อง

การใช้คำทับศัพท์ พบว่า มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนและคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยถ่ายเสียงและถอดตัวอักษร การใช้คำทับศัพท์เป็นคำสามัญที่ใช้แพร่หลายในภาษาไทย ซึ่งสร้างอรรถรสในการอ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความบันเทิงใจจากการอ่านได้เป็นอย่างดี

๕.๒ อภิปรายผล

สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความโดดเด่นทั้งในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา สารคดีท่องเที่ยวทั้ง ๘ เรื่อง มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านต่าง ๆ แสดงถึงผู้เขียนที่เอาใจใส่ในการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความบันเทิงมากที่สุด ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. เนื้อหาสารคดีท่องเที่ยวเป็นวรรณกรรมที่ให้สาระความรู้ โดยผู้อ่านจะได้รับความบันเทิงใจจากการใช้ภาษาของผู้เขียนสารคดี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในขณะเดินทางท่องเที่ยว และทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินอีกด้วย ซึ่งเป็นกลวิธีและลักษณะของการเขียนสารคดี ดังเช่นเรื่อง “เที่ยวจีน” ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญประการหนึ่งในประวัติศาสตร์สมัยราชวงศ์ถังคือ การที่พระถังซำจั๋ง

เดินทางไปอินเดีย และจากเรื่อง “ข่าแดนมังกร ภาคพิศดาร” ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของชูโจว เป็นต้น นอกจากนี้ ลักษณะเด่นของสารคดีท่องเที่ยวคือ วรรณศิลป์และการมองโลกที่น่าสนใจในหลายด้าน เป็นวรรณศิลป์ในเชิงบวกเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว ผู้เขียนแสดงวรรณศิลป์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวไว้อย่างน่าสนใจเสมอ นอกจากนี้ยังได้แสดงวรรณศิลป์เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้เขียนสนใจอีกด้วย ได้แก่ วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาษา และศิลปหัตถกรรมของชาวจีน เป็นการแสดงวรรณศิลป์ที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างเป็นกลางปราศจากอคติ

๒. สารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเนื้อหาแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในมณฑลต่าง ๆ ถึงจำนวน ๑๑ มณฑล ถ้าผู้อ่านศึกษาความรู้ในสารคดีครบทั้ง ๘ เรื่อง ผู้อ่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อดูรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งแล้วจะพบว่า ผู้เขียนได้บันทึกเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนให้ไปท่องเที่ยว ดังเช่น สถานที่ท่องเที่ยวในมณฑลที่เป็นศูนย์กลางการค้าขาย ได้แก่ เมืองกวางโจว เมืองเซี่ยงไฮ้ เมืองเซินเจิ้น ซึ่งมีธรรมชาติที่สวยงาม และมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมากมาย รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี เช่น วัด พระราชวัง สุสาน ฯลฯ นับว่าสารคดีท่องเที่ยวมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้คนไทยไปท่องเที่ยวในประเทศจีน ซึ่งเป็นโอกาสทำให้คนไทยและคนจีนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

๓. สารคดีท่องเที่ยวทั้ง ๘ เรื่องได้ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้คนในแต่ละมณฑล โดยสัมพันธ์กับสถานที่ที่ผู้เขียนไปท่องเที่ยวมา ผู้เขียนจะเล่าถึงวิถีชีวิต ชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย อาหารการกิน ภาษา ฯลฯ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนจีนในสังคมและวัฒนธรรมจีนที่มีชีวิตชีวา มีความเจริญรุ่งเรืองในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปิดประเทศ โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าแห่งโลก และการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก จึงเห็นได้ว่า สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันเป็นสัมพันธไมตรีระหว่างชาวไทยกับชาวจีน เนื่องจากผู้อ่านได้รู้จักสาธารณรัฐประชาชนจีน และชาวจีนมากขึ้นผ่านการบันทึกเรื่องราวในเนื้อหาสารคดีแต่ละเรื่อง ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้เขียนสารคดีได้ช่วยให้สัมพันธไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความมั่นคงและช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเจริญงอกงามยิ่งขึ้น

๔. ในด้านการใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้เขียนนิยมใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ ทำให้การเล่าเรื่องราวมีลักษณะเหมือน

การสนทนากับผู้อ่าน จะได้รับความเพลิดเพลินไปกับการท่องเที่ยวตามที่ผู้เขียนบันทึกไว้ในเนื้อหาสารคดี เป็นวิธีการลดความเคร่งขรึมของเนื้อหาที่เป็นความรู้เชิงวิชาการ และสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน แฝงด้วยอารมณ์ขัน ดังจะเห็นได้ว่าการเล่าถึงเรื่องราวของจักรพรรดิหย่งตี้ผู้ยิ่งใหญ่ของจีน เช่น พระเจ้าจินซีฮ่องเต้ ผู้เขียนไม่ได้ใช้คำราชาศัพท์ แต่จะลดระดับภาษาลงเป็นคำสามัญธรรมดาที่ใช้สนทนา ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และไม่ต้องค้นหาความหมายของคำราชาศัพท์ แต่จะอ่านติดตามเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การใช้ภาษาระดับกึ่งทางการยังช่วยสื่อสารเรื่องวิชาการและประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อ่านทั่วไปเข้าใจได้ดี ไม่จำกัดว่าต้องมีความรู้สูงเท่านั้นที่จะอ่านสารคดีท่องเที่ยวเหล่านี้ได้

๕. ในด้านการใช้โวหาร ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารเป็นหลักในการเล่าเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยละเอียด ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงอย่างชัดเจนเสมือนได้ร่วมเดินทางไปกับผู้เขียน ทั้งนี้เนื่องจากสารคดีเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาเบื้องต้นเพื่อเล่าเรื่องทั่วไปท่องเที่ยว ไม่ได้เขียนจากจินตนาการหรือสมมติเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้นมาตามอย่างการเขียนเรื่องสั้นหรือนวนิยาย แต่ผู้เขียนนำข้อมูลและข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ของการท่องเที่ยวมาแสดงความรู้ ความคิด และมีเหตุผลเป็นหลักสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของวรรณกรรมประเภทสารคดีท่องเที่ยว

๖. การเรียกชื่อเมืองที่ผู้เขียนไปท่องเที่ยว ใช้ภาษาจีนกลางเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนต้องการให้ความรู้ภาษาจีนที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้ออกเสียงตามภาษาเดิมได้ถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจภาษาต่างประเทศ ซึ่งแสดงว่าผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญเป็นที่ยอมรับในวงการวรรณกรรม และต้องการเผยแพร่ลักษณะของภาษาจีนให้ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้ชื่อเป็นภาษาจีนได้ถูกต้องอีกด้วย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๑. ควรศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนักเขียนแต่ละคนกันไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่เดียวกัน

๒. ควรศึกษาพัฒนาการของสารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน